

Eindelijk digitaal met GymWijzer!®

Een professioneel, veelzijdig, uitdagend maar bovenal digitaal leermiddel ontwikkelen. Dat was het doel toen het trio Pascal Mariany, Harry van der Meer en Mark Schutte de uitdaging aannam om een digitaal leermiddel te ontwikkelen dat meerwaarde biedt. “Middels GymWijzer!® krijgt het bewegingsonderwijs de kans om de opgebouwde achterstand op het gebied van digitalisering in te lopen”, aldus Mariany.

Door: Joost Brandt

Het digitale leermiddel probeert door een combinatie van kijkwijzers en filmpjes, de organisatie in lessen bewegingsonderwijs te vergemakkelijken. Het leermiddel reikt kansen aan en daagt leerlingen uit. Het biedt:

- video's van activiteiten voor in de gymzaal
- video's die een aanzicht geven van de voorkant, de achterkant en de zijkant van een situatie
- video's die in slow motion zijn af te spelen
- meerdere foto's en uitleg bij iedere activiteit in de vorm van een kijkwijzer
- een niveauverdeling bij alle activiteiten
- video's van leeftijdgenoten
- nieuwe ideeën voor in de les
- een leermiddel dat te gebruiken is bij het werken in vakken
- een leermiddel dat zowel door leerlingen als leerkrachten te gebruiken is.

Basisdocument Bewegingsonderwijs

De structuur die binnen het programma is aangehouden komt overeen met de leerlijnen, bewegingsthema's en bewegingsactiviteiten zoals omschreven in het *Basisdocument Bewegingsonderwijs (2004)*.

Voor ieder bewegingsthema heeft het drietal besloten twee tot vijf bewegingsactiviteiten te filmen. Deze zijn vervolgens onderverdeeld in zes niveaus. Het eerste niveau heet *Startniveau* en is geschikt voor de zwakke bewegers in groep drie en groep vier. Vervolgens zijn er de niveaus één, twee, drie en vier die allemaal corresponderen met één of meerdere groepen. Zo bewegen de groepen zeven en acht ongeveer

op niveau vier. Leerlingen met veel talent of leerlingen die ook buiten schooltijd oefenen in een bepaalde activiteit, worden uitgedaagd met het zesde niveau: *Niveau Gevorderd*.

De differentiatie in niveaus zorgt ervoor dat de organisatie van de leerkracht eenvoudig aan te passen is voor de verschillende groepen die op één dag naar de gymzaal komen.

Onderzoek

Mariany is al sinds 2009 bezig met het bedenken en uitvoeren van manieren om het bewegingsonderwijs van digitale mogelijkheden te laten profiteren. Zo combineert hij zijn opleiding in de ICT met zijn opleiding aan de ALO in Nijmegen.

Ook deed hij onderzoek naar de potentiële meerwaarde van digitale leermiddelen in het bewegingsonderwijs. Dit onderzoek is aangehaald in het boek *Van tikken naar taggen: digitalisering van het bewegingsonderwijs en sport* (Van Hilvoorde & Kleinpaste, 2014). Mariany (2011) beschrijft dat de toepassing van digitale leermiddelen vooral een positief effect heeft op het samenwerkende, of zoals hij het noemt, het coöperatieve, leren.

Samenwerkend leren

Dit is waar GymWijzer!® zich onderscheidt. Daar waar veel andere digitale leermiddelen zich primair richten op het verbeteren van motorische vaardigheden, legt GymWijzer!® de nadruk op samenwerking. De combinatie van video's en digitale kijkwijzers komt de samenwerking

ten goede. Een digitale kijkwijzer stimuleert interactie tussen kinderen blijkt uit het onderzoek van Mariany (2011). Met het oog op de toekomst is leren samenwerken voor kinderen van belang. In talloze situaties in de maatschappij bestaan werkomgevingen waarbij wederzijds afhankelijke teams samen tot oplossingen moeten komen. Mariany, Van der Meer en Schutte vinden het daarom belangrijk dat leerlingen met elkaar leren samenwerken en integreerden dit.

Deze nadruk op samenwerkend leren betekent echter niet dat de motorische leerwinst niet belangrijk is. Schutte (2014) toonde in zijn scriptie aan dat leerlingen die gymles krijgen middels GymWijzer!® de vaardigheid 'schommelen' beter leren dan leerlingen die les krijgen zonder het gebruik van dit digitale leermiddel.

Leerwinst

De digitale wereld is een wereld die aansluit bij leerlingen (Van Hilvoorde & Kleinpaste, 2014). Het is actueel en leerlingen kunnen vaak uitstekend overweg met digitale apparatuur.

Tijdens de ontwikkeling is constant in ogenschouw gehouden dat het digitale aspect van toegevoegde waarde moet zijn. Het bewegingsonderwijs moet niet digitaliseren om het digitaliseren, maar juist omdat het iets toevoegt. Het digitale aspect van het leermiddel kan een aanvulling zijn op andere didactische werkvormen (Van Hilvoorde & Kleinpaste, 2014). De digitale beelden moeten het leren van leerlingen extra bevorderen.

GymWijzer!® probeert op verschillende terreinen meerwaarde te bieden:

- Video's kunnen al in de klas getoond worden en bovendien kunnen kinderen direct aan de slag omdat er een tablet is die aangeeft wat te doen bij een bepaalde activiteit. Hierdoor wordt de uitlegtijd mogelijk gereduceerd.
- Het programma streeft ernaar om ook vaardige leerlingen uit te dagen door de diversiteit aan niveaus.
- De kwaliteit van de bewegingsvoorbeelden is hoog.
- Door de nadruk op coöperatief leren, wordt gepoogd leerlingen zelfstandig samen te laten werken.
- Leerlingen hebben het meest aan een bewegingsvoorbeeld van een leeftijdsgenoot (Van Hilvoorde & Kleinpaste, 2014) en krijgen dit via de video's.
- Het zelfstandige werken biedt de leerkracht de ruimte om de zwakere bewegingen te ondersteunen wanneer nodig.

Kijkwijzers

Naast de genoemde punten toont GymWijzer!® bij elke activiteit ook foto's en opstellingstips in de vorm van een uitgebreide kijkwijzer. De

kijkwijzers bestaan uit een leerlingendeel en een leerkrachtdeel en worden gecombineerd met de video's.

Het leerlingendeel bevat:

- voor elk niveau zes foto's
- één zin die beschrijft wat bij de actie op de foto een goede tip is.

Het leerkrachtdeel bevat:

- een uitgebreide beschrijving met aandachtspunten voor elk niveau
- een afbeelding waarop een plattegrond van de activiteit wordt getoond
- zes afbeeldingen waarop te zien is hoe in die specifieke situatie sprake moet zijn van hulpverleners
- informatie die relevant is voor een bepaalde activiteit, zoals bijvoorbeeld de hoogte van een bok
- suggesties voor de veiligheid en organisatorische en didactische tips.

Rol van de leerkracht

Volgens Van der Meer zorgt dit leermiddel ervoor dat de rol van de leerkracht verschuift in de richting van een meer begeleider. De video's zijn opgenomen zonder 'ruis', wat inhoudt dat alleen de bewegingsactiviteit waar het in de betreffende video om draait te zien is. Er zijn geen bijgeluiden of andere activiteiten zichtbaar in de video's. Van Hilvoorde & Kleinpaste (2014) geven aan dat dit voor leerlingen het fijnst is. "De leerlingen kunnen in de klas of misschien zelfs thuis al naar de video's kijken, dit kan voor de jongste een hoop spanning wegnemen en de oudsten raken erdoor gemotiveerd", aldus Van der Meer.

Contact:

joostbrandt@hotmail.com

Internet

De video's die Mariany, Van der Meer en Schutte produceerden zijn in grote lijnen gebaseerd op de activiteiten uit *Vakwerkplan De Lesbrievan* (Van der Meer & Louter, 2009) dat Van der Meer een aantal jaar geleden ontwikkelde. Het is echter niet noodzakelijk om *De Lesbrievan* te combineren met GymWijzer!®. Het kan in combinatie met andere methodes worden gebruikt maar staat ook op zichzelf.

Op www.gymwijzer.nl worden uitsluitend video's getoond die betrekking hebben op de gymles. Zo hoeft een leerkracht niet bang te zijn dat leerlingen ongewenst andere video's te zien krijgen zoals bijvoorbeeld bij het videokanaal YouTube wel kan.

Omdat de video's vooralsnog alleen toegankelijk zijn via de website, is de aanwezigheid van internet wel een vereiste. Mariany geeft aan dat dit vaak makkelijk te realiseren is: "Door middel van een range extender, kan het draadloos netwerk van de school vaak voldoende worden versterkt om in de gymzaal te functioneren."

Om het programma te gebruiken is een tablet of laptop het meest geschikt in de gymzaal. Er zijn voldoende beschermhoezen te koop die kunnen voorkomen dat een onfortuinlijke val of botsing het apparaat kapotmaakt. Meer tips en tops zijn te vinden op de programmasite bij *Info - Veelgestelde vragen*.

Hoe het werkt

Samenvattend is GymWijzer!®:

- intensief
- veilig

- gedifferentieerd
- zelfstandig coöperatief (samenwerkend) leren
- werken in vakken.

Nu is het van belang om te weten hoe het werkt. Op www.gymwijzer.nl kan men zich registreren, al vijfhonderd collega's deden dit. Bij registratie verschijnen verschillende abonnementskeuzes. Als eenmaal een abonnement is gekozen krijgt de gebruiker toegang tot alle gefilmde bewegingsactiviteiten, niveaus en kijkwijzers. Voor mensen die zich niet registreren is wel een video toegankelijk die laat zien hoe het leermiddel in elkaar steekt en hoe zowel leerlingen als leerkrachten ermee werken.

Toekomst

In de toekomst hopen de ontwikkelaars het leermiddel ook geschikt te maken voor het middelbare onderwijs en ook een vertaling behoort tot de mogelijkheden.

Hoewel een goede internetverbinding in de gymzaal zo langzamerhand een norm zou moeten zijn, blijkt dit in de praktijk nog niet altijd het geval. Om daarop in te spelen, wordt ook gewerkt aan een applicatie, zodat GymWijzer!® na eenmalig downloaden, ook offline te gebruiken is. ◀

Joost Brandt, 24 jaar, volgt momenteel een master journalistiek aan de Rijksuniversiteit Groningen. Hij slaagde in 2011 voor de Academie voor Lichamelijke Opvoeding in Amsterdam en ontwikkelde in 2012 de methode Gymmen in de Grote Gymzaal samen met Harry van der Meer. Dit artikel schreef hij op verzoek van de makers.

Bronnen

- Hilvoorde, van, I. & Kleinpaste, J. (2014). Van tikken naar taggen: *digitalisering van het bewegingsonderwijs en sport*. daM uitgever, Deventer.
- Mariany, P. (2011). Digitalisering van ons vak. *Lichamelijke Opvoeding*, 99, (7), 26-28.
- Mariany, P. (2011). Leermiddelen en coöperatief leren: *Het effect van een (digitaal) leermiddel op het coöperatief leren tijdens een les sport en bewegingsonderwijs op de basisschool*. Scriptie HAN.
- Van der Meer, H. & Louter, D. (2009). *Vakwerkplan de Lesbrievan*. (www.delesbrievan.nl)
- Mooij, C., Miltenburg, S., Vos, H.J. & Koekoek, J. (2004) *Basisdocument Bewegingsonderwijs: voor het basisonderwijs*. Jan Luiting Fonds.
- Schutte, M (2014). Beter leren met GymWijzer!®. *Lichamelijke Opvoeding*, 102, (6), 43-45.

Rectificatie

In LO 8 stond in het stuk over het WK roeien ook iets geschreven over beachvolleybal in Amsterdam rond het WK beachvolleybal. De inhoud daarvan was niet correct. Hier het juiste stuk.

In 2015 is bijvoorbeeld het WK beachvolleybal in Amsterdam. In aanloop daarnaartoe heeft hij (wethouder Sport) er mede voor gezorgd dat er in de diverse stadsdelen beachvolleybalvelden zijn aangelegd en gefinancierd door de gemeente Amsterdam (inclusief de stadsdelen in samenwerking met de Nevobo). Deze lokale

beachvolleybalvelden worden beheerd door de stadsdelen.

De volleybalverenigingen uit die wijken zorgen ervoor dat er activiteiten voor buurtbewoners en scholieren plaatsvinden op die velden. Dit doen zij in samenwerking met de combinatiefunctionarissen volleybal. Zo wordt getracht de jeugd uit te dagen en te enthousiasmeren. Ook rond het WK beachvolleybal worden weer programma's (docentenschooling, lesbrievan voor docenten, instructeurs, clinics, toernooien) gemaakt waaraan de scholen kunnen deelnemen. De verenigingen en SportService Amsterdam zorgen er dan weer voor dat er een programma op de scholen en in de wijken wordt aangeboden met een vervolg bij de lokale vereniging.

Deze rectificatie doet recht aan de inzet van alle partijen

